

**Становище
на Асоциация „Прозрачност без граници“
относно промените в Закона за държавния бюджет,
регламентиращи финансирането на политическите партии и
предизборните кампании**

Настоящото становище е изработено във връзка с промените в Закона за държавния бюджет, приети на 4.07.2019 г. от 44-то Народно събрание. То се основава на дългогодишния опит на Асоциация „Прозрачност без граници“ от наблюдение и оценка на изборния процес в страната, както и на експертизата на организацията в областта на финансирането на политическата дейност.

В тази връзка Асоциация „Прозрачност без граници“ изразява следното становище:

I. ОТНОСНО ПОДХОДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОМЕНИТЕ, СВЪРЗАНИ С ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И ПРЕДИЗБОРНИТЕ КАМПАНИИ

Въпросите за финансирането на политическите партии и на предизборните кампании са сериозни, засягат базисни структури в демократичното общество и се отразяват както на изборния процес, така и на начина, по който функционират политическите партии и основните институции в държавата. Те трябва да се обсъждат с участието на широк кръг от заинтересувани страни и в съответствие с международните стандарти.

1. Промените в базисни правила, които установяват системата за финансиране на политическата дейност в страната, се извършват не чрез промени в Закона за политическите партии, където е тяхното систематично място, а чрез промени в друг закон. Тук е мястото да се отбележи, че характерът на Закона за държавния бюджет е такъв, че той се разглежда в парламента само по инициатива на изпълнителната власт и се променя ежегодно. Подобен подход води до зависимост от конюнктурни решения и до непредвидимост в размера на средствата от държавна субсидия, на които разчитат политическите партии.

В допълнение, спецификата на Закона за държавния бюджет е такава, че не позволява да бъдат регламентирани в детайли всички взаимосвързани въпроси на сложната материя относно политическото финансиране. Така например, размерът на държавната субсидия не може да бъде механично променян без взаимовръзка с другите източници за финансиране, а принципният въпрос за финансирането от юридически лица не може да бъде адекватно регламентиран, без да се дефинират детайлно забраните за финансиране от различните категории юридически лица и ограниченията в

общия и в индивидуалния размер на даренията. Тези въпроси не се решават с един единствен параграф в Закона за държавния бюджет, а трябва да бъдат детайлно разгледани в Закона за политическите партии, където в момента съществува цял раздел.

2. Асоциация „Прозрачност без граници“ счита за неудачно приемането на законови промени в разрез с основни правни принципи, като (а) липса на задължителни атрибути, каквито са оценка на въздействието и проведени обществени консултации; (б) обратна сила на нормите (в какъвто е случаят с приетия на 25 юни 2019 г. ЗИДЗПП); и (в) създаването на правна несигурност у партиите относно основни правила, по които се извършва тяхното финансиране.

Наличието или отсъствието на правна предвидимост, която дава възможност на субектите на правото да съобразят поведението си и то да бъде правомерно, е мерило за наличието или отсъствието на правова държава. Също така следва да се отчете, че предвидимостта на законодателството е и елемент от схващането за правова държава, за каквата Република България е прогласена в Преамбюла и чл. 4, ал. 1 на Конституцията. Адресатите на една правна норма трябва да имат достатъчно време и възможност да съобразят поведението си с изискванията на закона.

3. С промените в Закона за държавния бюджет се извършват промени не само в Закона за политическите партии, но и в Изборния кодекс. В тази връзка следва да се отбележи, че същността на тези промени засяга съществени аспекти от изборния процес – финансирането на партиите и финансирането на предизборните кампании на всички участници (политически партии, коалиции и независими кандидати). Промените в правилата за финансиране на политическите субекти, извършени само 4 месеца преди провеждането на местните избори, влизат в противоречие с възприетата като стандарт времева граница от 6 до 12 месеца преди провеждане на избори¹. Това е утвърден международен стандарт от организации като Съвета на Европа и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, в които България членува.

4. В процеса на гласуване на промените в Закона за държавния бюджет не бе проведена сериозна и задълбочена дискусия, с участието на всички заинтересувани политически субекти (парламентарни и извънпарламентарни партии), експертната общност и гражданското общество. Такава дискусия е необходима по две ключови причини.

На първо място, за да бъдат оценени адекватно същността на различните предложения и последствията от тяхното приемане както в краткосрочен план (в контекста на предстоящите местни избори), така и в дългосрочен план (от гледна точка на отражението върху функционирането на цялата система за политическо финансиране, върху дейността на политическите партии, върху взаимоотношенията между партии, бизнес и граждани, върху изборния процес и върху функционирането на институциите).

¹ Основните документи на Съвета на Европа (Венецианската комисия) и на ОССЕ (Code of Good Practice in Electoral Matters: Guidelines and Explanatory Report, Venice Commission, Venice, 2002; Guidelines for Reviewing a Legal Framework for Elections, OSCE/ODIHR, Warsaw 2013) определят стандарти за максимално допустим срок преди провеждане на избори, които са 6 месеца за каквито и да било промени в изборните правила и 12 месеца за съществени промени в изборителните системи.

На второ място, такава дискусия е необходима, за да бъде постигната максимално широка степен на обществен консенсус по темата, който от своя страна е условие за обществено доверие, легитимност и устойчивост на правилата, по които се финансират политическите партии и участниците в избори.

II. ПО СЪЩЕСТВОТО НА ПРИЕТИТЕ ПРОМЕНИ

1. Размер и начин на разпределяне на държавната субсидия

Предоставянето на държавна субсидия е тенденция, която през последния четвърт век придобива все по-голямо значение за политическите партии на европейския континент. Смесът от държавното съфинансиране на политическите партии е в това да бъде оказвана подкрепа на партиите, така че да поддържат ефективни партийни структури, които работят в интерес на избирателите и не попадат в зависимост от икономически интереси на големи корпоративни дарители. Държавната субсидия се предоставя, за да защитава политическия плюрализъм, да подкрепя политически субекти, които са получили значителна избирателна подкрепа и да служи като бариера срещу корупцията.

Държавната субсидия се предоставя, за да отговори на три основни цели:

1) подкрепа на партийните структури, което да позволи ефективен вътрешно-партиен живот и постоянно взаимодействие на партийните структури с членовете и симпатизантите;

2) подкрепа за провеждане на ефективни предизборни кампании, чрез които да партийните послания и програми да достигнат до максимално широк кръг избиратели и да се създадат относително равни възможности за участие в предизборната надпревара;

3) превенция на попадането на партиите в зависимост от тесен кръг дарители със значителни финансови ресурси.

Размерът на държавната субсидия и начинът на нейното разпределяне следва да отговарят на няколко критерия:

- да е прозрачна и предвидима като размер и начин на разпределяне, като това е дефинирано в закона, регламентиращ всички основни аспекти от дейността на политическите партии;

- да не предизвиква зависимост от решенията на държавните институции, които вземат решения за разпределяне и съответно, да не води до бюрократизиране на партиите;

- да не демотивира партиите в търсене на други легитимни източници, като членски внос и редовни дарения на малка стойност от симпатизантите;

- да не предизвиква зависимост от тесен кръг дарители, които разполагат със значимо икономическо влияние (независимо дали това са юридически или физически лица);

- да не създава условия за неравнопоставеност между партиите, които получават държавна субсидия и останалите партии.

Правилата относно предоставянето на държавната субсидия, действащи към настоящия момент, не отговарят на значителна част от посочените критерии.

В тази връзка на първо място следва да се подчертае, че *систематичното място за регламентиране на този въпрос е в Закона за политическите партии*. Сега действащият начин не позволява прозрачен, ясен и предвидим критерий за определяне на размера на държавната субсидия, тъй като препраща към друг закон, който се променя ежегодно по инициатива на изпълнителната власт и с решение на парламента в края на всяка календарна година. Фактът, че един ден след разглеждането на първия законопроект по темата за размера на държавната субсидия² Министерският съвет внесе предложение за промени в Закона за държавния бюджет за 2019 г., е още едно потвърждение на този проблем.

На следващо място, *действащите правила поставят партиите в зависимост от решенията на изпълнителната власт във връзка с механизма за изчисляване и разпределяне на субсидията*. Въпреки че субсидията в България е функция само от един фактор, който подлежи на лесно изчисление (получената избирателна подкрепа), последните изменения в двата закона (ЗДБРБ и ЗПП) са провокирани именно от неяснота на конкретни условия и интерпретации на законодателството, отразени в методиката на Министерство на финансите. Доказателство за това, че въпросът за прозрачността относно методиката е нерешен, е обстоятелството, че това е вторият голям политически скандал за последните десет години³.

В допълнение, *при разглеждането на въпроса за размера и начина на разпределяне на държавната субсидия са negliжирани други съществени проекции на проблема*, като: (а) обезсърчаването на партиите да търсят легална финансова подкрепа от своите симпатизанти чрез малки и редовни дарения (този компонент от системата за партийно финансиране продължава да бъде negliжиран, а именно той е един от факторите, които дава стабилна база за функциониране на партийните структури, в това число създава условия за вътрешно-партиен контрол); (б) твърде високият размер на държавната субсидия, който създава огромна диспропорция между партиите, получаващи държавна субсидия и останалите партии; този дефицит в системата за партийно финансиране в страната на практика ограничава политическия плюрализъм и равнопоставеността между партиите; (в) възможността за изразходване на субсидията за несвойствени дейности (като например за благотворителност).

Всички посочени детайли дават основание за оценка, че прибързаните и недостатъчно мотивирани промени в законодателството, регламентиращо предоставянето на държавно съфинансиране, не предоставят възможност за адекватно и устойчиво законодателно решение на този въпрос. В тази връзка е необходимо въпросите за размера и начина на разпределяне на държавната субсидия да бъдат подложени на обсъдени с експерти в тази област и да бъдат приети нови правила, отчитащи посочените горе принципни постановки,

² Бел.: Законът за политическите партии, с който бе разгледан същият въпрос – за размера на субсидията.

³ Предходният бе свързан с интерпретация, според която държавна субсидия следва депутатата. В резултат на това парламентарно представени политически партии получиха променен размер на субсидията поради това, че депутати напуснаха парламентарната си група и декларираха принадлежност към друга парламентарна група/партия.

необходими критерии и установени дефицити в системата за политически финансиране.

2. Безплатно предоставяне на помещения за парламентарно представените политически партии

Параграф 2 от ЗИЗДБРБ предвижда и промени в чл. 31, който се отнася до предоставянето на помещения – държавна и общинска собственост, за дейността на политическите партии, получаващи държавна субсидия. Внимателният анализ на промените показва, че *се въвежда неравнопоставеност между парламентарно представените партии, получаващи държавния субсидия и тези, които са получили повече от 1% избирателна подкрепа, но не са представени в парламента*. Приетият текст на т. 1 определя, че парламентарно представените партии ще могат да ползват предоставени помещения, без да заплащат наем, докато останалите партии ще трябва да заплащат за ползването им.

Промяната създава още по-голяма неравнопоставеност между големи и малки политически партии, отколкото съществуващата до този момент. По своето същество изменението противоречи на принципа за равнопоставеност, а индиректно подкопава и политическия плурализъм в партийната система. Когато големите партии получават и държавна субсидия, правопрпорционална на броя получени избирателни гласове, и безплатно помещение за дейността на своите местни партийни структури, и приоритетно отразяване в обществените медии, а извънпарламентарните партии, получили над 1% от гласовете на избори, получават единствено субсидия от 1 лев, това създава допълнителна неравнопоставеност и демотивира допълнително малките политически субекти от осъществяването на активна политическа дейност.

3. Финансиране от юридически лица без ограничения в размера и без изрични забрани за ключови категории

Въпросът за допустимите видове източници е един от най-сложните в рамките на обширната проблематика, свързана с финансирането на политическата дейност. Той не трябва да бъде разглеждан схематично и повърхностно, без да се държи сметка за отражението на различните типове дарители върху дейността на политическите партии, а впоследствие и върху управлението на основните представителни институции, формирани в резултат на изборите. Това е фундаментален въпрос, който не трябва да бъде законодателно уреждан чрез преходни и заключителни разпоредби в друг закон, още по-малко в Закона за държавния бюджет. Неговото систематично място е в основния закон, регламентиращ дейността на политическите партии, като мотивите се изразяват поне в три насоки:

- всички видове източници формират обща система за финансиране на политическите партии и предизборните кампании, като промяната в условията за един от тях дава отражение и върху другите; поради тази причина *финансирането от юридически лица не може да бъде разглеждано изолирано от другите основни източници;*

- въпросът за разрешаване на финансиране от нов тип източник не може да бъде регламентиран адекватно *без детайлно дефиниране на разумна рамка от ограничения в размера на финансирането* – особено по отношение на индивидуалните дарения, предоставени в рамките на една календарна година; това изискване е необходимо, за да предпази политическите партии от попадане в зависимост от определен кръг дарители, както и за да установи равнопоставени условия за политическа надпревара между участниците в изборния процес;

- въпросът за финансирането от юридически лица не може да бъде регламентиран адекватно *без детайлно дефиниране на рамка от забрани за някои типове юридически лица, които е недопустимо да финансират партиите и участниците в изборния процес.*

При въвеждането на финансиране от юридически лица е необходимо да се въведат адекватни ограничения, като за отправна точка се използват (1) опита, включително и негативния опит на страната, от периода от началото на демократичните промени до настоящия момент, (2) достиженията в българското законодателство от периода 2006 – 2009 г. и (3) международните стандарти и добрите практики за регулиране на този въпрос, прилагани от демократични държави в Европа.

3.1. Ограничения за финансирането на партии и предизборни кампании

Ограниченията на приходите и разходите при финансиране на политическата дейност са един от важните инструменти за превенция на политическата корупция. Посредством определянето на разумни граници в размера на средствата, които могат да бъдат получавани и изразходвани, се създава защитна среда за адекватно функциониране на политическите партии. Ограниченията позволяват на политическите субекти да устоят на натиска от икономически субекти, които са готови да предоставят щедра финансова подкрепа, в замяна на която впоследствие да получат привилегирован достъп до властта.

Въвеждането на ограничения на приходите и разходите в политическата дейност е инструмент, с който се създават гаранции за защита на демократичния процес и за ограничаване на зависимостта на политическите субекти от влиятелни икономически субекти. Той се основава на препоръките на Комисията на ООН по правата на човека, чийто Общ коментар № 25 определя, че „разумни ограничения по отношение на разходите на кампанията могат да бъдат оправдани, когато това е необходимо, за се гарантира, че правото на свободен избор на избирателите не е накърнено или демократичният процес – изкривен от непропорционалните разходи от името на който и да е кандидат или партия”.

Ограниченията на приходите за политическата дейност трябва да се разглеждат в контекста на усилията да бъде запазен основен принцип в системата на демократичното представителство – равенство на всички граждани в политическия процес. В тази връзка параграф 173 от „Насоки за финансиране на дейността на политическите партии” препотвърждава значението на този принцип, като определя, че „централна

характеристика на системата за демократично управление е партиите и кандидатите да са отговорни пред гражданите, а не пред богатите заинтересувани групи".

Приетите промени изцяло игнорират въпроса за ограниченията в размера на финансовите ресурси, които политическите партии могат да получават. Тази оценка се отнася както до размера на индивидуалните дарения от юридически лица, така и до индивидуалните дарения от физически лица.

Промените, с които се разрешава неограничено по размер предоставяне на дарения за политическите партии и за предизборните кампании, противоречат на международните стандарти, създадени от редица междуправителствени и неправителствени организации. В тази връзка към цитираните документи на Съвета на Европа и на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа следва да се добавят и стандартите на Организацията на държавите от Америка и на глобалната антикорупционна организация Transparency International.

Въвеждането на ограничения в размера на даренията има за цел да възпрепятства превръщането на политическите партии от публични субекти, изразяващи и представляващи интересите на по-широки групи и общности, в субекти, които изразяват интересите на тесен кръг от дарители (независимо дали те са физически или юридически лица). Резултатът от negliжирането на това изискване създава опасност от подмяната на дневния ред на обществото с дневния ред на спонсори със значими финансови ресурси, от проява на корупционни практики, изразяващи се в конфликти на интереси и търговия с влияние. В допълнение, необходимо е да се отбележи, че в България продължава да стои нерешен и въпросът с липсата на законодателство относно лобизма, което да осветли за широката общественост връзката „политически партии – бизнес – законодателство“.

Липсата на ограничения в размера на получаваните дарения от юридически лица може да доведе до парадокси в практиката, при които една партия може да получи 1 милион само от една фирма и да се превърне в частната партия на фирмата-дарител. Такава практика не е допустима дори в либералната политическа система на САЩ. Доказателство за грешната посока на промени в българското законодателство е и решението на парламента в Австрия от началото на юли 2019 г. който след корупционен скандал въведе лимит от 7500 евро за отделните дарения от бизнеса и общ лимит от 750 000 евро на всички дарения, които една партия може да получи в рамките на една календарна година.

3.2. Забрани за финансирането на партии и кампании

Втората група от критики към приетите промени в закона съдържат ограничения, които не могат да дадат убедителен аргумент, че законодателят се стреми да възпрепятства навлизането на пари с неясен произход и да ограничи възможностите за корупция.

Предвидените забрани са само в два пункта, като едната от тях – *забраната за финансиране от фирми, регистрирани в офшорни зони* – може лесно да бъде заобиколена. В тази връзка следва да се отбележи, че приетата формулировка не може

да възпрепятства финансирането от фирми, които са регистрирани в страната, но в които имат дялово участие други фирми, регистрирани в офшорни юрисдикции.

Въпреки че в хода на дискусиата в Народното събрание бе изтъкнат аргумента, че в законодателството се запазват забраните за финансиране от чуждестранни юридически лица, внимателният прочит на закон дава основание за извод, че тази забрана може да се заобиколи. Това е така, защото с приетите промени става възможно финансирането от регистрирани в страната фирми, в които акционерно участие имат чуждестранни юридически и/или чуждестранни физически лица. Тук е мястото да се подчертае, че в динамичната и отворена икономика на страната финансиране от подобен тип източници не би било невъзможно. То обаче влиза в противоречие с принципните забрани за финансиране от чуждестранни правителства, фирми и физически лица, предвидени в чл. 24 от Закона за политическите партии.

Встрани от полезрението на народните представители са останали няколко типа юридически лица, които не могат да финансират политическата дейност, като причините за това са многобройни – било то поради рисковия характер на дейността на тези юридически лица, било то поради корупция или заради драстично нарушаване на законодателството в периода от 1990 г. до 2009 г. В тази връзка не е приемливо финансираните от следните типове юридически лица:

- *Държавни и общински фирми и/или от фирми, в които държавата/общините имат дялово участие* – преди две десетилетия тази практика водеше до източване на общински и държавни фирми и бе преустановена след скандални случаи на злоупотреби по време на местните избори през 2007 г.;

- *Финансиране от фирми, които са кандидати и/или изпълнители на обществени поръчки* – въз основа на опита от наблюдение на обществени поръчки и наблюдение на финансирането на предизборни кампании от 2001 г. насам може да се направи извод, че отпадането на подобна забрана ще доведе до пренасочване на финансови ресурси, предназначени за изпълнение на обществените поръчки, към политическите проекти на тези, които вземат управленските решения;

- *Фирми – концесионери, които имат договорни отношения с държавата или общините*, включително концесии за добив на природни ресурси, експлоатация на плажни ивици, управление на инфраструктурни обекти и на обекти със стратегическо значение за страната – причината за това е обстоятелството, че решенията за предоставяне на разрешителни се вземат от ръководните нива в институции от изпълнителната и местната власт;

- *Финансиране от фирми, работещи в сектори, които са силно регулирани от държавата* – такива са например финансовият сектор, производството и търговията с енергийни ресурси, където съществува риск от търговия с влияние, конфликт на интереси при вземане на управленски решения, вземане на управленски решения, при които частният корпоративен интерес доминира за сметка на обществения интерес;

- *Финансиране от фирми, осъществяващи хазартна дейност* – подобна забрана беше изрично предвидена в Закона за политическите партии, действал в периода 2006 – 2009 г., като част от причините са свързани както с установени практики по заобикаляне на ограниченията в размера на предоставени дарения, така и поради

обстоятелството, че характерът на този сектор не изключва наличието на пари с неясен произход.

- *Финансиране от неправителствени организации* – в практиката до 2009 г. бяха установени редица случаи, когато организации с идеална цел, нямащи допирни точки с проблематиката за защита на граждански и политически права (като например спортни клубове и културно-просветни дружества), финансираха предизборни кампании на участници в изборите.

В периода 2006 - 2009 г. бе забранено финансирането от посочените категории юридически лица. Значителна част от тези забрани бяха въведени в българското законодателство в резултат на възникнали сериозни политически скандали и на обществения натиск за промени в посока създаване на правна рамка, която да съответства на международните стандарти в областта на политическото финансиране. В тази връзка не е разумно към такава комплексна проблематика, с проекции във всички важни сфери на политическия живот, да се подхожда без отчитане на достиженията в българското законодателство.

4. Отмяна на ограниченията в размера на даренията от физически лица в ЗПП и в ИК. Отмяна на санкциите за надвишаване на размера на даренията от физически и юридически лица. Ограничаване на публичността на регистрите относно дарения с нефинансов характер

Приетите промени в Закона за държавния бюджет предвиждат също:

- *отмяна на ограничението за получаване на дарения от физически лица в размер до 10 000 лв. за партия в рамките на една календарна година, което съществува в момента в чл. 23, ал. 2 от Закона за политическите партии;*

- *отмяна на аналогичната разпоредба в чл. 167 в Изборния кодекс, която предвижда ограничение до 10 000 лв. за дарения, предоставени за предизборните кампании на партии, коалиции и независими кандидати;*

- *отмяна на санкцията за финансиране от физически лица, които са предоставили средства за партии над ограничението от 10 хил. лв., която съществува в момента в чл. 43а, ал. 1 на Закона за политическите партии;*

- *отмяна на аналогичната разпоредба в чл. 477 в Изборния кодекс, която предвижда санкции за получаване на суми над 10 000 лв. за кампаниите на партии, коалиции и независими кандидати;*

- *отмяна на изискването за публикуване на нефинансовия принос на дарителите, който партиите трябва да отразяват в своите регистри, според действащия чл. 29, ал.2, т.7 от Закона за политическите партии;*

- *отпадане на аналогичното изискване за публикуване на данни в Единния регистър на Сметната палата относно нефинансовия принос на дарителите на партии, коалиции и кандидати, което съществуваше в чл. 171, ал. 2, т. 7.*

Посочените промени са неприемливи и ще доведат до практическа невъзможност на Сметната палата да осъществява контрол върху финансирането

на политическите партии и особено на предизборните кампании. Вместо да предвиди адекватни правомощия за контрол, Народното събрание приема правила, които легитимират нарушенията на закона и на международните стандарти.

Досега Сметната палата имаше правомощия да извършва контрол по документи, което означава, че тя нямаше адекватен набор от правомощия за ефективен контрол и санкциониране на нарушенията. С извършените промени Сметната палата ще бъде превърната в регистратор на данни, с изпразнени от съдържание правомощия за контрол. И това е така, защото най-чувствителните стандарти – за ограниченията и забраните – се премахват от законодателството относно финансиране на политическата дейност.

ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на 20-годишния опит на Асоциация „Прозрачност без граници“ в сферата по противодействие на корупцията, в това число и в наблюдение на финансирането на политическата дейност в България, както и въз основа на международните стандарти на Съвета на Европа и ОССЕ призоваваме 44-то Народно събрание да приеме следните ограничения и забрани:

1. Въвеждане на ограничения в размера на даренията за партии и за предизборни кампании:

- 1.1. В размер на 10 000 лв. за физически лица.
- 1.2. В размер до 30 000 лв. за юридически лица.

Ограничението за индивидуалните дарения от физически лица е действащата норма, предвидена в чл. 23, ал.2 от Закона за политическите партии (респ. чл. 167 от Изборния кодекс). Ограничението за юридическите лица съществуваше в Закона за политическите партии до 2009 г., когато бе въведена пълна забрана за финансиране от юридически лица.

2. Въвеждане на забрани за финансиране от следните типове юридически лица:

- 2.1. Държавни и общински фирми, както и фирми, в които държавата или общините притежават дялово участие.
- 2.2. Фирми, които са кандидати и/или изпълнители на обществени поръчки.
- 2.3. Фирми, които имат сключени концесионери договори с държавата или общините.
- 2.4. Финансиране от фирми, осъществяващи хазартна дейност.
- 2.5. Неправителствени организации.
- 2.6. Фирми, работещи в сектори, които са силно регулирани от държавата (като например финансов сектор, производство и търговия с енергийни ресурси и др.).

2.7. Фирми, регистрирани в страната, в които дялово участие имат други юридически лица, регистрирани в офшорни юрисдикции.

2.8. Фирми, регистрирани в страната, в които дялово участие имат чуждестранни фирми, организации и физически лица.

Забраните в т.2.1.-2.5 съществуваха в българското законодателство в периода до 2009 г. и бяха въведени в отговор на големи политически скандали, които провокираха изключително негативна обществена реакция и доведоха до тяхното предприемане. Предложенията за забрани в т.2.6-2.8 са формулирани предвид съвременните икономически тенденции, отворения характер на икономиката и опита на други държави за регулиране на отношенията между политика и бизнес.

3. Призоваваме народните представители да въведат модел за справедливо и прозрачно предоставяне на държавна подкрепа на партиите, който гарантира баланс, насърчаване на политическия плюрализъм и превенция от зависимости както от държавното финансиране, така и от дарители с големи финансови възможности.

Един от добрите модели в тази връзка е регресивната скала за предоставяне на държавна субсидия, при която сумата за един избирателен глас намалява пропорционално на броя получени гласове.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Промените в Закона за държавния бюджет представляват фундаментални промени в законодателството относно финансирането на политическите партии и предизборните кампании, които са в противоречие със стандартите на Венецианската комисия към Съвета на Европа и ОССЕ и в отстъпление от националното законодателство, което до 2009 година създаваше определени препятствия пред безконтролното финансиране от юридически лица.

С приемането на неограниченото и на практика безконтролно финансиране от юридически лица и със свеждането на държавната субсидия до символични стойности е унищожен бавният и мъчителен прогрес по създаване на рамка от базисни правила, която в общи линии съответстваше на европейските стандарти в тази област.

Призоваваме народните представители и политическите лидери на парламентарно представените партии да бъдат на висотата на заеманите позиции, като подхождат отговорно към темата за политическото финансиране и извършат законодателни промени след задълбочена експертна и обществена дискусия, която да очертае кръга от необходими и промени, които ще подобрят системата за финансиране на политическата дейност в България.

София, 18 юли 2019 година

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
TRANSPARENCY INTERNATIONAL – BULGARIA